

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IX. Typhon idem ac Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus; qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, sed ex Deo nati sunt. Sic apud Paulum: Quicumque enim spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. Quod & alibi pluribus inculcat. Qui autem præter pietatem mansuetudine ac clementia præcellunt, ii præcipuo quodam jure filii Dei dicuntur. Auctor Christus apud Matthæum: Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur: & paulo post: Ego autem dico vobis, Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos, & orate pro persecutibus & calumniantibus vos, ut sitis filii Patris vestri qui in caelis est. Insignis autem Mosis lenitudo prædicatur in libro Numerorum: Erat enim Moyses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra. Vulcanum ἀρ-δεζυωον esse sciscit Ægyptiorum Theologia, ut auctor est Horus Apollo; quod & de Baccho, qui Mosis itidem typus fuit, dictum fuisse supra docuimus. Juno se Vulcani filii deformitate & claudicatione offensam, cum debilem eum & loripedem inter Deos peperisset, de celo præcipitasse; hunc vero Thetidis, ipsiusque sororum beneficio susceptum & servatum fuisse narrat apud Homerum, Hymno in Apollinem: quem Hymnum esse Homeri auctore Thucydide probare possumus. Sed & primo Iliados Vulcanus ipse se à Jove de celo derurbatum affirmat. A Mose quoque fabula isthæc profluxit, qui consensu monte Sinai, post mansionem illic diutinam, & longa cum Deo colloquia, in cælum abiisse creditus, tandem velut celo delapsus, ex insperato apparuit. Vel potius claudicatione Vulcani notatur dubitatio illa & hæsitatio Mosis ad Aquas contradictionis, qua offensus Deus Terræ promissæ ingressu hunc prohibuit. Clauditas enim illa symbolum est & nota hominis ἐκδηλαστος ἡ ἐπιπορευσις: Quamobrem Elias, Israëlitas Deum inter & Baal ancipites & incertos, his incesit verbis: Usquequo claudicatis in duas partes: si Dominus est Deus, sequimini eum; si autem Baal, sequimini illum. Eadem notio est locutionis hujus ex Epistola ad Ebræos: Gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudicans quis erret, magis autem sanetur. Primum in Ægypto regnasse Vulcanum narrat Diodorus; Cicero custodem Ægypti fuisse; Stephanus, & Eustathius de Vulcani nomine Ægyptum ἡφαιστον esse dictam: nempe quod Ægyptum Mose servaverit, tum cum Æthiopus Ægypto imminentes armis domuit, ut refert Josephus. Vulcanus uxorem duxit Venerem, quam Sephoram esse Mosis uxorem infra ostendemus. Totius Ægyptiorum philosophiæ auctorem esse Vulcanum Laërtius docuit; quod rerum origines, & mundi principia luculentis scriptis Mose tradiderit. Diodorus, propter repertum ignem, primum Vulcanum Ægypti regnum tenuisse commemorat, cujus etiam beneficii gratia Vulcanalibus ἀγυμνάδιον ἐλαυ, sive Lampadis certamen in Ceramicis celebrabant Athenienses. Inde & constatum ipsi nomen: nam ἡφαιστος est אב אשחא, Pater ignis, juxta Bochartum, non ἀπὸ τῆς ἡφαισται, quod vult Cornutus. Inde etiam perpetuus ignis à Sculis alebatur in Ætneo Vulcani Templo, cui custodes additi sunt sacri canes, blandientes piis hominibus, in impios ferocientes. Hæc quam Mose convenient, ex superioribus satis liquet, in quibus declaravimus cur Bacchus ἀμύθηρ, & ἀδύμωστος dictus sit. Canum vero custodia Templo apposita, originem trahere videtur à Calebo; ad lustrandam Terram Chananeam cum aliis misso, & officio gnaviter ac fideliter functo, quem servum suum Deus idcirco agnoscat & appellat. Caleb autem, ut sapius jam dixi, Ebraice canem sonat. Eandem ob causam fabulati sunt Veteres, canem vivum ex ære à Vulcanico fuisse fabricatum, & ita ab arte comparatum, ut nulla eum oblata præda effugeret, & Jovi dono datum. Nec enim ignis solum, sed & præclarorum operum, & artium præcipue omnium quæ per ignem exercentur, inventio Vulcano tributa est: cujus figmenti caussas supra attulimus, cum quaereremus cur Mercurio rerum omnium inventionem Ægyptii adscripserint. Arma Jovi adversus Gigantes formasse & subministrasse dictus est Vulcanus, quod ad Mose preces Core, Darhan, & Abiron, aliorumque seditiosorum impietatem Deus ultus sit; vel quod ejus ductu ac consiliis populus Dei filios Enac, robustissimam ac procerissimam gentem subegerit. Pandoram ornatissimam feminam, malorum omnium inter homines auctorem, è luto Vulcanus finxisse fertur; quod Evam, & illatam humano generi ab Eva perniciem Mose posterorum memoria commendavit. Quod vero mirabilem Dei in creando orbe prudentiam, artem, & consilium Mose scriptis celebraverit, idcirco dictus est Vulcanus Jovi, Minervam è capite parienti, obstetricis officium præstitisse. Diis in cælo domos extruxisse fertur Vulcanus, & homines quoque in antris prius habitantes domorum edificandarum & incolendarum rationem docuisse: Deo quippe Tabernaculum erexit Mose; & Israëlitis exulibus, & ad alienum arbitrium viventibus certos lares, propriaque domos quaesivit.

IX. At non omnes Ægyptii vi veritatis ac detrimentis suis convicti Mose debitas laudes tribuerunt, sed refractarii plerique & pertinaces mitem in eum & placidam

Rom. 8. 14.

Matth. 5. 9. 44.

45.

Num. 12. 3.

1. Reg. 18. 11.

Ebr. 12. 13.

Diodor. libr. 1.

Cicer. De nat.

Deor. libr. 3.

Steph. in al-

γυμνάσιον.

Eustath. in

Dion. Per.

Joseph. Antiq.

libr. 2. cap. 19.

Diog. Laërt.

Procerum.

Diod. libr. 1.

Boch. Chan.

Libr. 1. cap. 12.

Corn. De nat.

Deor. De Vul-

cano.

PROPOSITIO IV.

72

dum animam numquam sumserunt; & dum ab his Adonidis, Theuthi, Osiridis, aut Vulcani appellationibus honestabatur & titulis, Typhonis contumelioso nomine ab illis infamabatur. Vetus quippe hunc Typhonem Ægyptiorum commentis celebratum, & maledictis profectum, ipsum esse Mosem, ex lectione libelli Plutarchi De Iside & Osiride deprehenditur. Probarem id pluribus, nisi instituta nuper Bocharto, viro doctrinæ singularis, rei hujus demonstratio similem nobis operam eximeret. Typhonem autem, quem contumeliis sæpe afficiunt Ægyptii, eundem sacrificiis placant aliquando, *παρηγοροῦν θύνας, & παύειν*, inquit Plutarchus. Quod Typhoni ergo, qui Mosès est, præstabant Ægyptii, cultum nimirum & sacrificia, idem Mosi, sub Osiridis, alteriusve persona præstitisse nihil mirum est.

Boch. Hieroz. Part. 1. libr. 2. cap. 34.

Plut. De Isid. & Osir.

Probatur Verum testimoniis Mosi ab Ægyptiis Deum fuisse habitum.

Cyrril. libr. 1. & Justin. Parzen.

Exod. 7. 1. Joseph. libr. 1. cont. Apion, & Antiq. libr. 3. cap. 13.

Euseb. Pæp. Evang. libr. 9.

Diod. libr. 1. Herod. libr. 2. cap. 49.

Refertur Simplicius Mosaica doctrina originem ad Ægyptios referens. Simplic. in libr. 8. Physic. Sect. 11.

X. Liquer ex superioribus de nihilo esse quod objicit Bochartus, verisimile non esse Mosem, Ægyptiis & Phœnicibus odiosum, pro Deo benefico ab illis fuisse habitum: credibilis quippe est timorem ab Ægyptiis plerisque, religiosum hunc erga Mosem cultum primo expressisse. *Primus in orbe Deos fecit timor*, aiunt Ethnici Poëtæ. Alios autem probabile est, quem vivum oderant, extinctum amavisse, & meritis honoribus coluisse; sopita & sedata per mortem invidia. Testis Cyrillus, qui virtutem Mosi, & mirabilem sapientiam summæ apud Ægyptios admirationi fuisse non semel asseverat; quique non Judæos solum, quod & Justinus confirmat, sed aliquos etiam ex Ægyptiis Dei nomine Mosem affectisse scribit, gnaros fortasse hæc ipsi Deum dixisse: *Ecce dedi te Deum Pharaoni*. Testis & Josephus, qui Mosem ait ab Ægyptiis ita mirabilem & divinum existimari, ut eum sibi vindicent, ac Heliopoliten fuisse fingant. Idem in fine libri tertii *ἀγαροδοξίας* tradit Mosem, propter leges latas, quibus tantum inesse videbatur divinitatis, sua ipsius natura majorem fuisse existimatum. Quid quod Artapanus apud Eusebium, & Auctor Hypomnematis in Hexaëmeron, quod Eustathio Antiocheno adscribitur, & Cedrenus, Mosem etiam in vivis agentem, Deum ab Ægyptiis habitum fuisse narrant? Prona sane erat illa gens ad ea inter Deos adscribenda, quæ sibi utilia vel damnosa sentiebat, velut Solem & serpentes, *Omnigenamque Deum monstrata*. Quod & à Persis Oromasden & Arimanium colentibus, aliisque gentibus plurimis factum legimus. Neque vero putandum est ab Ægyptiis esse profectum, quicquid in Bacchi, & Mercurii historia Græcia mendax aucta est: quamvis enim *Θουρασταλὸν θεραρχίας, & φαρμακοείας*, & Mercurii fabulam ad Græcos transtulerit, sive Cadmus Ægyptius Thebæus, ut vult Diodorus, sive Orpheus, ut idem statuit, sive Melampus Amythaonis filius, ut habet Herodotus, verisimile tamen est Græcos eas coloribus suis, & multiplici eventorum figmento pro consuetudine exornasse.

XI. Præclare etiam ex iis quæ diximus intelligitur, quam temere & impudenter affirmaverit Simplicius, adversus Johannem Philoponum disputans, quæ à Mose de rerum creatione tradita sunt, esse fabulosa, & ex fabulis Ægyptiorum expressa. Quod contra est, cum ex divina Mosi doctrina Theologiam suam adornasse Ægyptios satis clare superiora demonstrent. Nempe animis multorum infederat falsa hæc opinio, Ebræos Ægyptiorum esse progeniem, quam Scriptores Ethnici complures in libros suos retulerunt. Ergo verisimile his factum est, avorum Ægyptiorum doctrinam retinuisse nepotes Judæos. Verum si Ebraicarum rerum, & priscae historię consultiores fuissent, intellexissent utique toto cælo discrepare Ebraicam Theologiam, & Ægyptiam; & Ebræos oriundo Chaldæos fuisse, non Ægyptios.

CAPUT QUINTUM.

I. Ex libris Mosi fluxit prisca Persarum religio. II. Zoroastres idem ac Mosès.

Ex libris Mosi fluxit prisca Persarum religio. Zoroastres idem ac Mosès.

I. Idem quoque è libris Mosi prisca fluxit Persarum religio, quam hodieque aliqua ex parte retinent plerique Persidis incolæ, Arabes etiam nonnulli, & qui è Perside in Indiam paulopost Jesdegirdis tempora à Muhammedanis expulsi profugerunt. Quoniam autem jam inde à primis Reipublicæ Christianæ temporibus Persidem, totumque Orientem pervasit Christi religio, quæ Mosi Mosaicæque doctrinæ notitiam, partim figmentis his in locis dissimulatam emendavit, partim obsoletam vetustate renovavit, magna cautione prisca veterum Persarum dogmata à recentioribus seponenda & dijudicanda sunt. Nam quod Deum unicum, æternum, immensum agnoscunt; quod mundum à Deo conditum non aliter narrant ac Mosès; quod Deum post singulorum dierum opus, quietis causa cessasse volunt; quod pri-